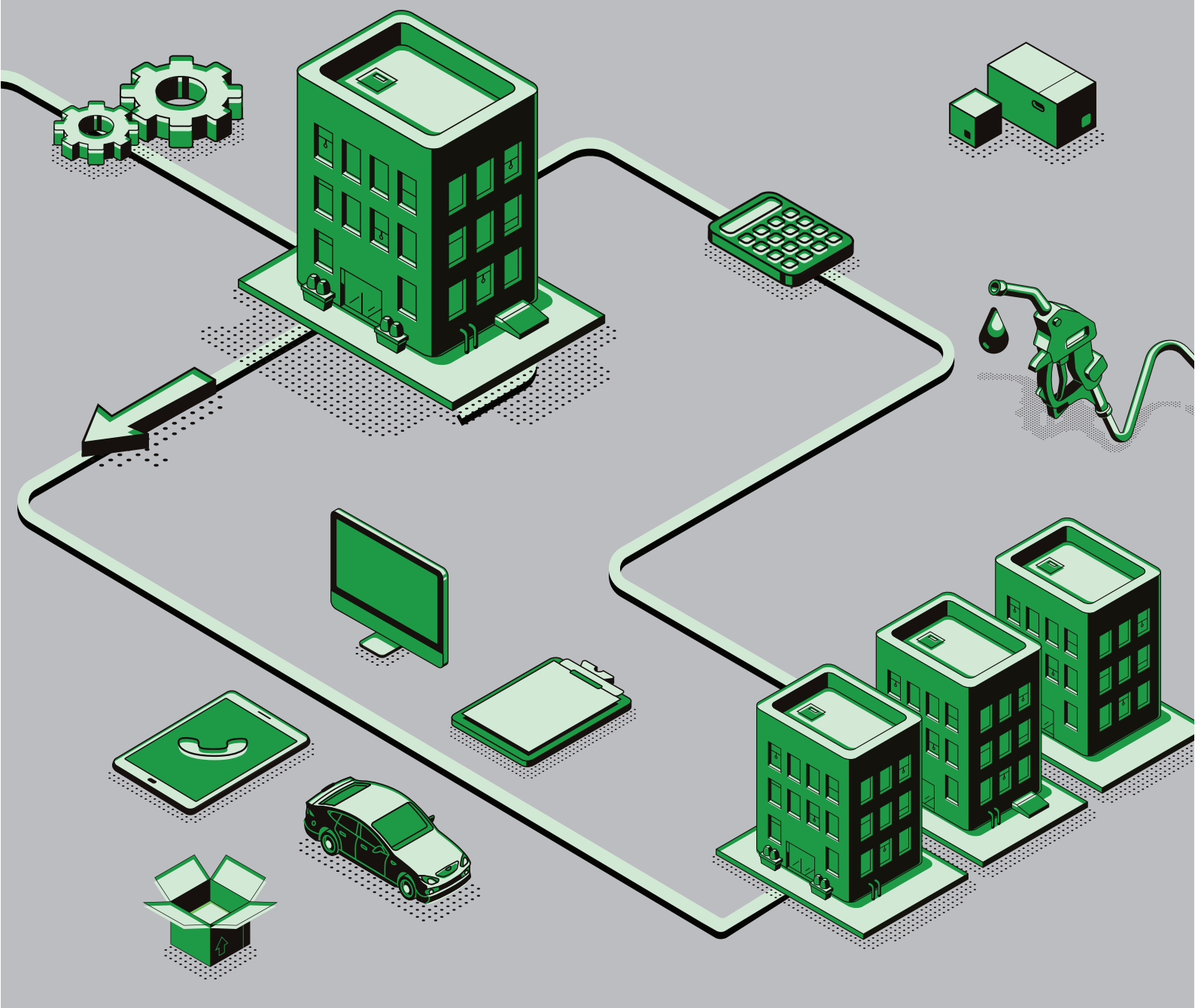

(NE)OBJEDINJENE NABAVKE: POČETAK DUGOG PUTA

*Ovaj projekat finansira Evropska unija i kofinansira
Ministarstvo javne uprave.*

Naziv publikacije:
(Ne)objedinjene nabavke: Početak dugog puta

Izdavač:
Institut alternativa

Bulevar Džordža Vašingtona 57,
Podgorica, Crna Gora

Tel/fax: **+382 (0) 20 268 686**

E-mail: **info@institut-alternativa.org**

Za izdavača:
Stevo Muk

Urednik:
Stevo Muk

Autori:
Marko Sošić
Ana Đurnić

Prelom i dizajn:
Ana Jovović

Lektura:
Filip Jovović

Podgorica, jul 2019. godine

Ministarstvo javne uprave

Ova analiza nastala je u okviru projekta „Money Watch: Civilno društvo, čuvar budžeta”, koji Institut alternativa sprovodi u saradnji sa Institutom za javne finansije i NVO Novi horizont, uz podršku Evropske unije i kofinansiranje Ministarstva javne uprave. Sadržaj izvještaja predstavlja isključivu odgovornost autora i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije i Ministarstva javne uprave.

» SAŽETAK

O objedinjenim javnim nabavkama roba i usluga u Crnoj Gori ne postoji poseban izvještaj – ove nabavke nisu ni na koji način izdvojene od drugih nabavki koje sprovodi Uprava za imovinu, institucija nadležna za sprovođenje postupaka objedinjenih nabavki. Stoga je teško utvrditi njihovu strukturu i vrijednost.

Obaveza objedinjavanja nabavki deset vrsta roba i usluga uvedena je u crnogorski sistem javnih nabavki u januaru 2018. godine, kada se počelo sa primjenom Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki roba i usluga. Međutim, o potrošnji za objedinjene nabavke u 2018. godini nema preciznog i javno dostupnog podatka. Ukrštanjem informacija iz različitih izvora dolazimo do različitih brojki za ovaj dio javne potrošnje, čime se narušava transparentnost sistema objedinjenih nabavki.

U sistemu gdje postupak pravne zaštite može trajati mjesecima, objedinjavanje javnih nabavki može dovesti do blokade nabavki značajno šireg obima, ali i „prisiliti“ Upravu za imovinu da posegne za manje transparentnim mehanizmima koji narušavaju osnovna načela javnih nabavki.

Uprava za imovinu je u 2018. godini zaključila ugovor o hitnoj nabavci kancelarijskog materijala, dok je još trajao postupak po žalbi jednog od ponuđača na tender i time postupila suprotno duhu odredbe Zakona o javnim nabavkama, koja ima za cilj da obezbijedi punu pravnu zaštitu ponuđača i zakonitost postupaka. Uzevši kao obrazloženje institucionalno-pravnu vrtešku i kršenje rokova u postupanju Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki po žalbi ponuđača na tender za nabavku kancelarijskog materijala, Uprava za imovinu izvršila je nabavku ove robe po hitnom postupku. Uprava je pritom, zanemarila činjenicu, da Zakon o javnim nabavkama nalaže da se ugovor o javnoj nabavci ne može zaključiti prije donošenja odluke po izjavljenoj žalbi, te da je ugovor zaključen suprotno tome ništav.

U okviru drugog pokušaja da za državnu upravu nabavi kancelarijski materijal, Uprava je u martu 2019. godine raspisala novi tender vrijedan 988 966,34 eura, sa neopravdano skraćenim rokom za dostavljanje ponuda koji je iznosio 22 dana. Državna komisija poništila je i ovaj tender, jer razlozi za skraćanje roka nisu bili usklađeni sa Zakonom, pa je državna uprava ponovo ostala bez papira i olovaka.

Uprava za imovinu kroz objedinjene nabavke često nabavlja samo jedno vozilo, suprotno jednom od ključnih načela i razloga za objedinjavanje nabavki – veća količina „obara“ cijenu. Od 1. januara 2018. do 30. juna 2019. godine Uprava za imovinu sprovela je 10 pojedinačnih postupaka nabavke vozila za različite naručioce, za nabavku ukupno 40 vozila, od čega je kroz čak šest postupaka nabavljeno samo jedno ili dva vozila.

Ova analiza predstavlja tok dosadašnjeg osamnaestomjesečnog procesa objedinjavanja javnih nabavki i ukazuje na preporuke za unapređenje, definisane na osnovu dosadašnjih pokušaja i pogrešaka.

Kako bi objedinjavanje nabavki dovelo do ključnih efekata centralizacije, poput veće administrativne efikasnosti, stručnosti i kapaciteta, sigurnosti i jednostavnosti, kao i ušteda i boljih cijena za

nabavke većeg obima, potrebno je da Uprava za imovinu i naručioci za čije potrebe nabavlja bolje planiraju ove nabavke i omoguće da se jednim postupkom nabavke obezbijedi što veća količina istih ili sličnih potrepština za državnu upravu. Posebno je važno unaprijediti transparentnost i omogućiti zainteresovanoj javnosti uvid u precizne podatke o ovom dijelu javne potrošnje.

UVOD

» Aktivnosti centralizovanih, odnosno objedinjenih javnih nabavki su aktivnosti koje sprovodi jedno centralizovano tijelo za javne nabavke, a za potrebe više naručilaca, na trajnoj osnovi, u jednom od sljedećih oblika:

(1) nabavljanje dobara i/ili usluga namijenjenih naručiocima,

(2) dodjela ugovorâ o javnim nabavkama ili zaključivanje okvirnih sporazuma za radove, dobra ili usluge namijenjene naručiocima¹.

Mogućnost objedinjavanja i centralizovanog nabavljanja roba i usluga od strane jednog, za to ovlašćenog organa, a za potrebe više naručilaca, uvedeno je u crnogorski sistem javnih nabavki 1. januara 2018. godine, kada je stupila na snagu Uredba o objedinjavanju javnih nabavki roba i usluga.

Institucija nadležna za sprovođenje objedinjenih nabavki je Uprava za imovinu, a centralizovano se mogu nabavljati kancelarijski materijal, kompjuterski materijal i oprema, gorivo i motorna ulja, kancelarijski namještaj i prevozna sredstva (robe), kao i usluge elektronske komunikacije (mobilna i fiksna telefonija i Internet), sanitarne i druge usluge (dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija), osiguranje državnih službenika i namještenika, kao i osiguranje imovine (pokretne i nepokretne) kojom raspolaže država².

Razlozi za uvođenje objedinjenih nabavki brojni su i raznovrsni, poput veće administrativne efikasnosti, stručnosti i kapaciteta, sigurnosti i jednostavnosti, kao i činjenice da nabavke većeg obima dovode do boljih cijena. Ipak, postoje i brojni rizici koje objedinjene nabavke nose – mogu dovesti do koncentracije tržišta i razvoja monopolističkih struktura, marginalizovanja malih i srednjih preduzeća koja nemaju kapaciteta da obezbijede veliku nabavku i slično. Ovaj mehanizam je u crnogorski sistem javnih nabavki uveden kako bi se ostvarile znatne uštede u budžetu, skratili postupci nabavki, kao i žalbeni postupci³.

Međutim, pravi efekti objedinjavanja nabavki u Crnoj Gori još nisu vidljivi. SIGMA u svom Monitoring izvještaju za 2019. godinu navodi da su objedinjene nabavke u crnogorski sistem javnih nabavki uvedene bez dovoljno prethodnog planiranja i jačanja kapaciteta, kako bi se obezbijedila njihova maksimalna efikasnost i efektivnost⁴.

1 Direktiva 2014/24/EU o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ od 26. februara 2014. godine

2 Član 3 Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga, (*Službeni list Crne Gore*, br. 075/18)

3 Saopštenje sa 45. sjednice Vlade Crne Gore na kojoj je usvojena Uredba o objedinjavanju roba i usluga, 19. oktobar 2017. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2L0gQBv>

4 Monitoring Izvještaj: Principi javne uprave, Crna Gora, maj 2019, dostupno na: <http://bit.ly/2XrcpP9>

Budući da se radi o novini u crnogorskom sistemu javnih nabavki, u ovoj analizi bavimo se pravnim uređenjem i potrošnjom koju akumuliraju centralizovane nabavke, izvorima informacija o ovim nabavkama, njihovim planiranjem i izvještavanjem o njima, kao i analizom pojedinačnih slučajeva koji ilustruju probleme i ključne prepreke za veću efikasnost.

Istraživanje je fokusirano na period od 1. januara 2018. godine do 1. jula 2019. godine. Preporuke za unapređenje definisane su u odnosu na prepoznate probleme, kao i standarde definisane Direktivama Evropske unije koje uređuju ovu oblast.

„NEMOGUĆA MISIJA” DOĆI DO PODATAKA

» OBJEDINJENE NABAVKE BEZ PLANA I IZVJEŠTAJA

O objedinjenim nabavkama nema posebnog izvještaja, niti plana za ove nabavke. Uprava za imovinu planira objedinjene nabavke kroz svoj godišnji Plan javnih nabavki, a isto tako i izvještava o njima – kroz individualni godišnji Izvještaj o javnim nabavkama, zbog čega se teško dolazi do preciznog podatka o ovom dijelu javne potrošnje.

Uprava za imovinu dužna je da na svojoj internet stranici i Portalu javnih nabavki objavi Godišnji plan objedinjenih nabavki⁵. Međutim, Uprava objedinjene nabavke planira u okviru svog godišnjeg Plana javnih nabavki, uz napomenu da je riječ o objedinjenoj nabavci. Na taj način, Uprava krši Uredbu, koja jasno predviđa obavezu pripreme i objavljivanja Godišnjeg plana objedinjenih nabavki kao posebnog dokumenta, čime bi se omogućilo lakše praćenje ovih nabavki. Iz Uprave za imovinu tvrde da nisu pripremali poseban Plan objedinjenih nabavki zbog tumačenja Uprave za javne nabavke da jedan naručilac ne može imati dva plana javnih nabavki⁶.

U skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama (Službeni list CG, broj 57/14 i 28/15) Uprava za imovinu, donosi,

PLAN JAVNIH NABAVKI ZA 2019 GODINU

Plan za Robe

Redni broj	Predmet javne nabavke	Naziv odnosno Opis	Procijenjena vrijednost nabavke	Vrsta postupka javne nabavke	Okvirno vrijeme pokretanja postupka	Konto odnosno budžetska pozicija	Iznos na kontu odnosno budžetskoj poziciji	Izvor finansiranja
01	Robe	kancelarijski materijal za potrebe državnih organa (objedinjeno) 30192700-8 Kancelarijski materijal	1093184.67	Otvoreni postupak javne nabavke	I-III kvartal 2019 godine	4131	1324580.67	Budzet Crne Gore
01a	Robe	Štampani materijal 22900000-9 Razni štampani materijal	50000.00	Otvoreni postupak javne nabavke	I-III kvartal 2019 godine	4131	1324580.67	Budzet Crne Gore

Posljedično, ne postoji ni poseban Godišnji izvještaj o objedinjenim nabavkama, već Uprava o ovim nabavkama izvještava takođe kroz svoj godišnji izvještaj o javnim nabavkama. Međutim, dok

5 Član 5, stav 1, tačka 1 Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki roba i usluga (Službeni list Crne Gore, br. 075/18)

6 Dopis Uprave za imovinu Institutu alternativa broj: 0201-7294 od 3. jula 2019. godine

Plan javnih nabavki Uprave za imovinu sadrži napomenu „objedinjeno”, koja izdvaja ove nabavke od drugih i donekle omogućava praćenje planiranja, Izvještaj, sa druge strane, tretira objedinjenu nabavku kao i svaku drugu, ne navodeći da je riječ o objedinjenoj nabavci, što otežava dolaženje do podatka o ukupnoj javnoj potrošnji za ove nabavke⁷.

Dodatno, u Planu javnih nabavki, objedinjena nabavka navodi se uopšteno, zbog čega je otežano poređenje Plana i Izvještaja. Na primjer, u Planu javnih nabavki planira se „nabavka motornih vozila za potrebe državnih organa”, integralno, kao jedna nabavka, ali se ona tokom 2018. godine, prema podacima sa Portala javnih nabavki, sprovodila u više navrata, za potrebe različitih naručilaca, često i za potrebe samo jednog.

Budući da Uprava za imovinu povremeno, uz posebno ovlašćenje, nabavlja u ime i za račun drugih naručilaca⁸, a te nabavke takođe evidentira u svom izvještaju, teško je praviti razliku između ovih i objedinjenih nabavki. Tako je, na primjer, u aprilu 2018. godine Uprava nabavila i u svom Izvještaju notirala nabavku šest motornih vozila za Upravu policije. Međutim, iz Izvještaja o javnim nabavkama nije jasno da li je to samo učinila u ime i za račun ove institucije ili je u pitanju objedinjena nabavka koja se može „ukrstiti” sa onom iz Plana.

CENTRALIZOVANE NABAVKE, A DECENTRALIZOVANI PODACI

» Na osnovu javno dostupnih podataka, teško je doći do pouzdanog podatka o potrošnji za objedinjene nabavke. Ne postoji posebna baza podataka o ovom dijelu javne potrošnje, a ukrštanjem podataka iz različitih izvora, dolazi se i do različitih zbirnih vrijednosti zaključenih ugovora. Time je narušena transparentnost potrošnje za centralizovane nabavke.

Do 31. decembra 2018. godine, prema Uredbi, sredstva za sprovođenje objedinjenih nabavki obezbjeđivala su se iz sredstava naručilaca za čije potrebe su vršene nabavke⁹, pa su se sredstva kroz zahtjeve za preusmjerenja budžetskih sredstava¹⁰, uz odobrenje Vlade, prebacivala iz budžeta naručilaca u budžet Uprave za imovinu. Stoga su sredstva za ove nabavke u Zakonu o budžetu planirana na ime individualnih potrošačkih jedinica – naručilaca.

Vlada je tokom 2018. godine odobrila tri takva zahtjeva **ukupne vrijednosti 2 276 550,35 eura**. Od toga, najveća suma preusmjerena je iz budžeta Ministarstva nauke – skoro 1 300 000 eura i Ministarstva unutrašnjih poslova – preko 500 000 eura (vidjeti Aneks 1).

7 Institut alternativa tražio je Upravi za imovinu kroz zahtjev za slobodan pristup informacijama Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki Uprave za imovinu za 2018. godinu i Izvještaj o objedinjenim javnim nabavkama koje je Uprava za imovinu sprovela tokom 2018. godine. U odgovoru na zahtjev dostavljen nam je jedan Izvještaj o javnim nabavkama Uprave za imovinu, uz napomenu da se u njemu nalaze i podaci o objedinjenim nabavkama. Uprava za imovinu, Rješenje br. 0201/6294 od 26. 6. 2019. godine

8 Naručilac može, istovremeno sa donošenjem odluke o pokretanju i sprovođenju postupka javne nabavke, da ovlasti drugog naručioca, uz saglasnost tog naručioca, da u njegovo ime i za njegov račun sprovede postupak javne nabavke ili preduzme određene radnje u tom postupku. Član 32 Zakona o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine)

9 Član 8 Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga, (*Službeni list Crne Gore*, br. 075/18)

10 Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjerenje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice. Član 45 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, (*Službeni list Crne Gore*, broj: 055/18 od 1. 8. 2018. godine)

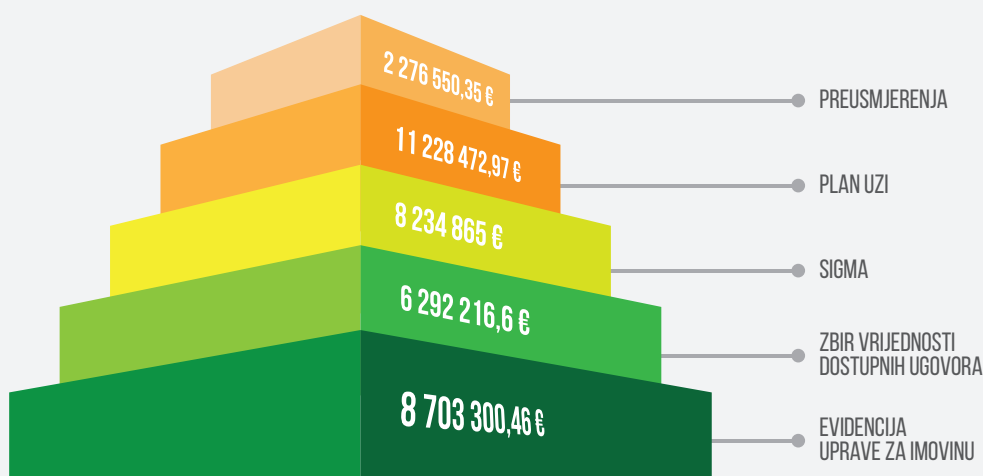
Tokom 2018. godine, Uprava za imovinu mijenjala je Plan javnih nabavki čak 17 puta. Međutim, prva objedinjena nabavka pojavljuje se tek u drugom amandmanu na Plan, od 16. marta, i to samo jedna nabavka goriva za potrebe državnih organa procijenjene vrijednosti 4 240 403,74 eura. U posljednjem amandmanu od decembra 2018. godine nalazi se devet **postupaka nabavki ukupne vrijednosti 11 228 472,97 eura**.

U Monitoring izvještaju koji je sačinila SIGMA navodi se da je, prema preliminarnim podacima, **Uprava za imovinu tokom 2018. godine zaključila 29 ugovora za objedinjene nabavke ukupne vrijednosti 8 234 865 eura**¹¹.

Međutim, sabiranjem vrijednosti zaključenih ugovora u okviru svih postupaka koje je Uprava za imovinu sprovela tokom 2018. godine, a koji su dostupni na njoj internet stranici i Portalu javnih nabavki i nose oznaku „objedinjene“, dolazimo do trećeg iznosa i **ukupne sume od 6 292 216,6 eura**.

U krajnjem, **iz Uprave za imovinu tvrde da su tokom 2018. godine ukupno za objedinjene nabavke ugovorili 8 703 300,46 eura**. U odnosu na pregled ugovorenih objedinjenih nabavki od nešto preko šest miliona eura, koji je pripremio istraživački tim Instituta alternativa, iz Uprave za imovinu dodaju još 17 postupaka na spisak. Međutim, za osam postupaka na Portalu javnih nabavki nema napomene da je riječ o objedinjenoj nabavci, za dva postupka napomena postoji samo u tenderskoj dokumentaciji, dok informacije o jednom postupku uopšte nisu javno dostupne¹².

Stoga je na osnovu javno dostupnih podataka teško doći do precizne sume o potrošnji za objedinjene nabavke, čime je narušena transparentnost ovog dijela javne potrošnje.

Od 1. januara 2019. godine, sredstva za sprovođenje objedinjenih javnih nabavki u godišnjem Zakonu o budžetu planiraju se shodno opredijeljenim sredstvima naručiocima za čije potrebe se vrše javne nabavke, a u okviru sredstava Uprave za imovinu¹³ (vidjeti Aneks 2).

Uprava za imovinu tokom 2019. godine planira da sprovede 10 objedinjenih nabavki ukupne procijenjene vrijednosti 12 360 160,99 eura, od čega devet otvorenih postupaka i jednu nabavku

11 Monitoring Izvještaj: Principi javne uprave, Crna Gora, maj 2019, strana 35, dostupno na: <http://bit.ly/2XrcpP9>

12 Konsultacije i usaglašavanje sa službom za javne nabavke Uprave za imovinu nakon sastanka održanog 19. jula 2019. godine i nakon toga putem i-mejla u periodu do 5. avgusta 2019. godine

13 Član 8a Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga, (Službeni list Crne Gore, br. 075/18)

male vrijednosti¹⁴. Iako je Uprava za imovinu Plan nabavki do 1. jula 2019. godine mijenjala šest puta, to se nije u velikoj mjeri odrazilo na planirane objedinjene nabavke. U odnosu na originalni Plan, razlikuje se procijenjena vrijednost ovih nabavki koja je umanjena za 95 000 eura¹⁵.

Do 1. jula 2019. godine zaključeno je osam ugovora za objedinjene nabavke ukupne vrijednosti 6 744 393,53 eura.

STUDIJA SLUČAJA: NABAVKA KANCELARIJSKOG MATERIJALA ČEMU ZAŠTITA PRAVA PONUĐAČA KAD POSTOJE HITNE NABAVKE?

Uprava za imovinu zaključila je ugovor o hitnoj nabavci kancelarijskog materijala, dok je još trajao postupak po žalbi ponuđača na tender za istu nabavku. Uprava se time oglušila o odredbe Zakona o javnim nabavkama koja nalaže da se ugovor o javnoj nabavci ne može zaključiti prije donošenja odluke po izjavljenoj žalbi, a koja ima za cilj da obezbijedi punu pravnu zaštitu ponuđača i zakonitost postupaka javnih nabavki.

Za ovu nabavku prvobitno je raspisan otvoreni postupak javne nabavke kancelarijskog materijala, po partijama, uz primjenu okvirnog sporazuma na period od dvije godine, ukupne vrijednosti 723 737,33 eura¹⁶. Po izjavljenoj žalbi ponuđača „Stratus” DOO Podgorica i „Pro File” DOO Podgorica na Odluku o izboru najpovoljnije ponude, **Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je poništila nabavku u cjelosti zbog „bitne povrede Zakona – neusaglašenost tenderske dokumentacije sa Zakonom, koja je mogla dovesti ili je dovela do diskriminacije ponuđača ili ograničenja tržišne konkurencije.”** Komisija je utvrdila i da je Uprava za imovinu nacrtom ugovora predvidjela uslove koji nisu predviđeni tenderskom dokumentacijom¹⁷.

46% OBJEDINJENIH NABAVKI
UPRAVA ZA IMOVINU JE
TOKOM 2018. GODINE
SPROVELA SA SKRAĆENIM
ROKOM ZA DOSTAVLJANJE
PONUDA OD 22 DANA.

Ponuđači „Kastex” DOO Podgorica i „Golbi” DOO Podgorica su protiv takvog Rješenja Državne komisije podnijeli tužbu Upravnom sudu, koju je Sud usvojio, poništio Rješenje Državne komisije

14 Amandman 6 na Plan javnih nabavki Uprave za imovinu za 2019. godinu, od 2. jula 2019. godine

15 Prema originalnom Planu javnih nabavki Uprave za imovinu, procijenjena vrijednost za ovih 10 nabavki iznosila je 12 455 160,99 eura

16 Tenderska dokumentacija broj: 60-0201-5686 za Otvoreni postupak javne nabavke Uprave za imovinu, od 2. jula 2018. godine

17 Državna komisija je utvrdila da je Uprava za imovinu nacrtom ugovora predvidjela da će dobavljač, ukoliko naručilac ima razlog za nezadovoljstvo radom bilo kog člana osoblja dobavljača, obezbijediti kao zamjenu lice sa kvalifikacijama i iskustvom prihvatljivom naručiocu, a da pritom nije tenderskom dokumentacijom predvidio koje su to kvalifikacije i iskustvo. Takođe, Komisija je našla i da je Uprava za imovinu nacrtom ugovora predvidjela mogućnost raskida ugovora ako se osoblje dobavljača ne pridržava svojih obaveza i nedolično se ponaša tokom obavljanja poslova, iako tenderskom dokumentacijom nije definisao konkretne obaveze osoblja dobavljača i šta se podrazumijeva pod nedoličnim ponašanjem osoblja, Rješenje Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, broj UP 0902-356/2018, od 12. 10. 2018. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2XGcWRF> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)

za kontrolu postupaka javnih nabavki i naložio da u ponovnom postupku donese novo zakonito rješenje, navodeći da obrazloženje Odluke Državne komisije ne sadrži razloge koji, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, upućuju na odluku u dispozitivu, te da Komisija nije imala pravo da cijeni nacrt ugovora¹⁸.

Uzevši kao obrazloženje ovu institucionalno-pravnu vrtešku, kao i činjenicu da do februara 2019. godine Državna komisija nije postupila po presudi Upravnog suda, Uprava za imovinu **pokrenula je 12. februara 2019. godine postupak hitne nabavke** procijenjene vrijednosti 110 218,33 eura koju će sprovesti u roku od pet dana¹⁹. Uprava je zaključila ugovor sa firmom „Kastex” DOO Podgorica, suprotno Zakonu o javnim nabavkama koji kaže da se **ugovor o javnoj nabavci ne može zaključiti prije donošenja odluke po izjavljenoj žalbi, te da je ugovor zaključen suprotno tome ništav**²⁰. Uprava za imovinu obrazlaže da je zaključila ugovor sa firmom „Kastex” iz razloga što je ovo privredno društvo kancelarijskim materijalom „snabdijevalo 80% državnih organa”²¹, čime su otvoreno favorizovali ponuđača koji je ranije sarađivao sa državnom upravom, kršeći time načela obezbjeđivanja konkurencije i ravnopravnosti iz Zakona o javnim nabavkama²².

Hitne nabavke su Zakonom o javnim nabavkama izuzete od obaveze sprovođenja transparentnih postupaka nabavke²³, ali ne i od opštih pravila i načela javnih nabavki, poput onih koja se odnose na zaključenje ugovora i pravo ponuđača na pravnu zaštitu. Iz Uprave za imovinu tvrde da je Inspekcija za javne nabavke vršila nadzor konkretno za nabavku kancelarijskog materijala 10. aprila 2019. godine i „utvrdila da nije bilo nepravilnosti u sprovođenju predmetnog postupka”²⁴. Zapisnik o izvršenom inspeksijskom nadzoru nije javno dostupan na internet stranici Uprave za inspeksijske poslove.

HITNA NABAVKA

*NARUČILAC MOŽE, BEZ
SPROVOĐENJA POSTUPAKA IZ
ČLANA 20 OVOG ZAKONA, DA
SPROVEDE HITNU NABAVKU,
U CILJU OTKLANJANJA I
SPREČAVANJA OPASNOSTI OD
NEPREDVIĐENIH DOGAĐAJA NA
KOJE NARUČILAC NIJE MOGAO ILI
NE MOŽE DA UTIČE, OTKLANJANJA
POS LJEDICA TIH NEPREDVIĐENIH
DOGAĐAJA, UGROŽENOSTI
ZDRAVLJA I ŽIVOTA GRAĐANA,
AKO NIJE U MOGUĆNOSTI DA
SPROVEDE POSTUPAK JAVNE
NABAVKE I POSTUPI U ROKOVIMA
ODREĐENIM OVIM ZAKONOM.*

18 Presuda Upravnog suda U. br. 7592/18 od 28. 12. 2018. godine, dostupno na <http://bit.ly/2m90HM9> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)

19 Odluka o pokretanju postupka hitne nabavke, broj 0201/1281 od 12. 2. 2019. godine, Uprava za imovinu

20 Stavovi 4 i 5 Člana 107 Zakona o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine)

21 Dopis Uprave za imovinu Institutu alternativa broj: 0201-7294 od 3. jula 2019. godine

22 Stav 2 člana 6: „Naručilac ne smije da ograniči ili spriječi konkurenciju među ponuđačima, a posebno ne može da onemogući bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom primjenom pregovaračkog postupka ili korišćenjem diskriminatorских uslova i kriterijuma ili mjera koje favorizuju pojedine ponuđače.” i Član 8: „Naručilac je dužan da obezbijedi da svi ponuđači u svim fazama postupka javne nabavke imaju ravnopravan tretman.”, Zakon o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine)

23 Postupci javnih nabavki su: 1) otvoreni postupak; 2) ograničeni postupak; 3) pregovarački postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje; 4) pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje; 5) konkurs. Član 20 Zakona o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine)

24 Dopis Uprave za imovinu Institutu alternativa broj: 0201-7294 od 3. jula 2019. godine

Zaključivanjem ugovora sa firmom Kastex, Uprava za imovinu postupila je suprotno duhu odredbe Zakona o javnim nabavkama koja garantuje efikasnost pravnog lijeka i prava na zaštitu ponuđača, budući da je nabavka već sprovedena, te da novo rješenje koje bi donijela Komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki ili Upravni sud ne igraju više nikakvu ulogu. Ovo navodi na zaključak da, u sistemu gdje postupak pravne zaštite može trajati mjesecima, objedinjavanje javnih nabavki može dovesti do blokade nabavki značajno šireg obima, veće vrijednosti i za potrebe većeg broja naručilaca, ali i „primorati” Upravu za imovinu da poseže za manje transparentnim i konkurentnim mehanizmima koji narušavaju osnovna načela javnih nabavki.

» UPRAVA TRAJNO BEZ PAPIRA I OLOVAKA

Otvoreni postupak za isti predmet nabavke raspisan je i u martu 2019. godine, a vrijednost nabavke procijenjena je na 988 966,34 eura²⁵. U želji da ubrza postupak, Uprava za imovinu je nezakonitim skraćanjem roka za dostavljanje ponuda dodatno zakomplikovala situaciju, pa je državna uprava ponovo ostala bez kancelarijskog materijala.

Ovog puta, Uprava za imovinu predviđela je skraćeni rok od 22 dana za dostavljanje ponuda. Zakon o javnim nabavkama propisuje minimalni rok za podnošenja ponuda od 37 dana, koji se može skratiti samo izuzetno na 22 dana, „kada razlozi hitnosti javne nabavke to zahtijevaju, a koji nisu izazvani krivicom naručioca²⁶.”

Uprava za imovinu skraćenje je obrazložila ovako:

„Imajući u vidu da se radi o neophodnoj robi za redovno funkcionisanje velikog broja državnih organa i institucija (ukupno 46), kao i činjenicu da bi zbog nedostatka predmetne robe došlo do otežavanja ili prekida procesa rada, potrebno je, koristeći zakonske mogućnosti, navedeni postupak sprovesti u što kraćem mogućem roku. Skraćanjem roka za dostavljanje ponuda na rok kraći od 37 dana neće biti narušena načela javnih nabavki. Ovo posebno iz razloga što se radi o nabavci kancelarijskog materijala, koji se svakodnevno nabavlja kroz sistem javnih nabavki, odnosno nabavka ove vrste roba je redovna na tržištu, pa je obezbijeđena konkurentnost, transparentnost postupka i ravnopravnost ponuđača.²⁷”

Međutim, ovakvo obrazloženje nije naišlo na razumijevanje ponuđača, a ni Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki. Naime, firma „Stratus” DOO Podgorica ponovo je uložila žalbu na tendersku dokumentaciju, između ostalog problematizujući i skraćenje roka za dostavljanje ponuda. **Državna komisija je usvojila žalbu**, navodeći da su **neopravdani razlozi za skraćenje roka** i da ne ukazuju da Uprava za imovinu nije iz opravdanih razloga mogla ranije pokrenuti postupak. Komisija ističe činjenicu da je **naručilac morao znati da je potreba za kancelarijskim materijalom**

25 Tenderska dokumentacija broj: 13-0201/2302 za Otvoreni postupak javne nabavke, dostupno na: <http://bit.ly/2FRXGqx> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)

26 Član 90 Zakona o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine)

27 Tenderska dokumentacija broj: 13-0201/2302 za Otvoreni postupak javne nabavke, dostupno na: <http://bit.ly/2FRXGqx> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)

konstantna tokom čitave godine, te da je trebalo raspisati postupak na vrijeme, umjesto što je skraćanjem roka onemogućio potencijalne ponuđače da kvalitetno pripreme ponude za nabavku koja ima 688 stavki, a da je za svaku od njih neophodno u okviru ponude dostaviti i uzorak²⁸.

Državna komisija poništila je tendersku dokumentaciju u dijelu koji se odnosi na rok za podnošenje ponuda i naložila Upravi za imovinu da u roku od 15 dana od dostavljanja Rješenja otkloni nepravilnosti. Novi rok za dostavljanje ponuda bio je 26. jun, a postupak je još u toku²⁹.

» „OBJEDINJENO” SE NABAVLJA I JEDNO VOZILO

Uprava za imovinu je od 1. januara 2018. do 30. juna 2019. godine sprovela 10 pojedinačnih postupaka nabavke vozila za različite naručioce, za nabavku ukupno 40 vozila, od čega je kroz čak šest postupaka nabavljeno samo jedno ili dva vozila. Time se ne ostvaruje veća administrativna efikasnost, niti „ušteta” kapaciteta, ali ni mogućnost ostvarivanja ušteta kroz nabavku većeg obima (tzv. popust na količinu), što su sve argumenti zbog kojih se i preporučuje objedinjavanje javnih nabavki. Objedinjene nabavke, isto kao i individualne, planiraju se na početku godine. Uprava za imovinu je Planom javnih nabavki predvidjela objedinjenu nabavku motornih vozila za potrebe državnih organa u iznosu od 1 512 151,74 eura za 2018. i 771 200 eura za 2019. godinu. Međutim, ova nabavka nije u potpunosti sprovedena kao objedinjena.

Potencijalno, veći obimi prodaje koji se mogu očekivati na osnovu centralizovane javne nabavke znače da privredni subjekti mogu da iskoriste ekonomiju obima³⁰. Drugim riječima, nabavke većeg obima dovode do boljih, odnosno nižih cijena, što je i jedan od osnovnih razloga za objedinjavanje javnih nabavki, a što može dovesti do ušteta u državnom budžetu.

Međutim, Uprava za imovinu je tokom 2018. godine sprovela tri postupka za nabavku po jednog vozila (za potrebe Sekretarijata za razvojne projekte, Ministarstva kulture i Kancelarije za evropske integracije), dva postupka za nabavku po dva vozila (jedan postupak bio je za potrebe Uprave za imovinu i Ministarstvo sporta, a drugi za Državni arhiv) i jedan postupak kojim je nabavila 11 putničkih vozila za potrebe Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

Tokom 2019. godine, Uprava za imovinu nabavila je 22 vozila kroz četiri postupka, od čega je kroz jedan postupak nabavila šest, a kroz drugi 12 vozila za potrebe više naručilaca. Ovi postupci nabavke

28 Rješenje Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, broj UP 0902-71/2019 od 27. 5. 2019. godine, dostupno na: <http://bit.ly/32bwcWn> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)

29 Izmjena broj 3 tenderske dokumentacije za otvoreni postupak javne nabavke za objedinjenu nabavku robe – kancelarijskog materijala za potrebe državnih organa, uz primjenu okvirnog sporazuma, na period od dvije godine sa jednim ponuđačem (prvorangiranim), br. 13-0201/2302 od 13. 3. 2019. godine, Portal javnih nabavki, dostupno na: <http://bit.ly/2LhzthS> (pristupljeno: 12. 7. 2019. godine)

30 Informativni dokument br. 20, Tela za centralizovane javne nabavke, SIGMA, septembar 2016. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2KXBy2k>

započeti su u razmaku od svega šest dana³¹. Preostala dva postupka odnosila su se na nabavku tri, odnosno jednog vozila.

» ŠTA DALJE?

Objedinjavanje u crnogorskom sistemu javnih nabavki još nije zaživjelo u dovoljnoj mjeri, ali samo uvođenje obaveze centralizovanog nabavljanja određenih roba i usluga jeste korak unaprijed ka efikasnijem upravljanju ovim dijelom javne potrošnje.

Međutim, problemi su brojni i postoji prostor za unapređenje, naročito u dijelu transparentnosti potrošnje za ove nabavke. Planiranje i izvještavanje o objedinjenim nabavkama u velikoj mjeri je decentralizovano, a kroz more podataka teško se dolazi do pouzdanih i detaljnih brojki o objedinjenoj potrošnji.

Uprava za imovinu koja je zadužena za sprovođenje objedinjenih nabavki nadoknađuje kašnjenja raspisivanjem hitnih nabavki i skraćivanjem rokova za dostavljanje ponuda, suprotno Zakonu.

Centralizovane nabavke ne planiraju se dovoljno detaljno i na vrijeme, što stvara probleme u praksi, a upravu ostavlja bez nekih od ključnih sredstava za rad i funkcionisanje. Naročito su problematične one nabavke za kojima postoji konstantna potreba, a koje kasne zbog neblagovremenog raspisivanja od strane Uprave za imovinu i neažurnosti institucija zaduženih za zaštitu prava ponuđača. Takav je primjer i nabavka kancelarijskog materijala, koju je Državna komisija poništila i 2018. i 2019. godine. Ovaj slučaj pokazao je kako duge procedure za zaštitu prava mogu Upravu „gurnuti u sivu zonu” Zakona o javnim nabavkama, a objedinjavanje nabavki zamijenjeno manje transparentnim procedurama koje narušavaju osnovna načela javnih nabavki.

Kako bi objedinjavanje nabavki dovelo do ključnih efekata centralizacije, poput veće administrativne efikasnosti, stručnosti i kapaciteta, sigurnosti i jednostavnosti, kao i ušteda i boljih cijena za nabavke većeg obima, potrebno je da Uprava za imovinu i naručioci za čije potrebe nabavlja bolje planiraju ove nabavke i omoguće da se jednim postupkom nabavke obezbijedi što veća količina istih ili sličnih potrepština za državnu upravu. Posebno je važno unaprijediti transparentnost ovog dijela javne potrošnje i omogućiti zainteresovanoj javnosti detaljnije praćenje potrošnje za objedinjene nabavke.

31 Šest (6) novih motornih vozila za potrebe Zavoda za metrologiju, Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Uprave za nekretnine, Ministarstva zdravlja i Ministarstva sporta (12. 6. 2019. godine) i dvanaest (12) novih motornih vozila za potrebe Zavoda za zapošljavanje, Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju putem finansijskog lizinga, sa sticanjem prava svojine (raspisano 18. 6. 2019. godine)

» PREPORUKE:

• ZA TRANSPARENTNOST:

Uprava za imovinu treba da priprema i objavljuje poseban i detaljan godišnji Plan objedinjenih javnih nabavki, sa podacima o tome za potrebe kog državnog organa će sprovesti nabavku (umjesto zbirno prema predmetu nabavke, kao što je sada slučaj);

Uprava za imovinu, posljedično, treba da priprema i objavljuje poseban i detaljan godišnji Izvještaj o objedinjenim nabavkama;

Do uvođenja elektronskih nabavki i Elektronskog glasnika javnih nabavki, Uprava za imovinu treba da na svojoj internet stranici pokrene novu rubriku u kojoj će objavljivati samo podatke koji se odnose na objedinjene nabavke;

• ZA NADZOR:

Uprava za inspeksijske poslove – Inspekcija za javne nabavke na svojoj internet stranici treba da objavi zapisnik o izvršenom inspeksijskom nadzoru zaključenja ugovora za hitnu nabavku kancelarijskog materijala koji je Uprava za imovinu zaključila sa firmom Kastex DOO Podgorica 18. februara 2019. godine;

Uprava za inspeksijske poslove – Inspekcija za javne nabavke proaktivno treba da objavljuje na svojoj internet stranici zapise o izvršenom inspeksijskom nadzoru;

Budući da je objedinjavanje nabavki novina u crnogorskom sistemu, Uprava za inspeksijske poslove treba da vrši redovan inspeksijski nadzor ovih nabavki.

• ZA EFIKASNOST:

Uprava za imovinu treba da srodne robe i usluge za potrebe više organa državne uprave, poput nabavke službenih vozila, goriva i slično, nabavlja centralizovano, kroz manji broj postupaka, kako bi dovela do ispunjenja ključnih ciljeva centralizacije, poput veće administrativne efikasnosti, stručnosti i kapaciteta, sigurnosti i jednostavnosti, kao i ušteda i boljih cijena za nabavke većeg obima.

Uprava za imovinu treba da zaključuje okvirne sporazume za nabavke za kojima postoji konstantna potreba državnih organa, poput kancelarijskog materijala. Na polovini trajanja takvih okvirnih sporazuma, Uprava treba da pokrene novi postupak i time blagovremeno obezbijedi robe i usluge za državnu upravu u narednom periodu.

• **ANEKS 1: PREGLED ZAHTJEVA ZA PREUSMJERENJE BUDŽETSKIH SREDSTAVA SA POTROŠAČKIH JEDINICA NA UPRAVU ZA IMOVINU**

Potrošačka jedinica sa koje se preusmjerava	Sjednica Vlade od 20. 9. 2018. godine	Sjednica Vlade od 13. 12. 2018. godine	Sjednica Vlade od 27. 12. 2018. godine	Ukupno po instituciji
Ministarstvo pravde	43 170,69		13 409,34	56 580,03
Ministarstvo unutrašnjih poslova	33 827,59	390 539,94	119 651,5	544 019,03
Ministarstvo finansija	52 188,55		12908,74	65 097,29
Zavod za statistiku	378,03	471,9	618,08	1 468,01
Ministarstvo prosvjete	1 194 637,1			1 220 754,39
Zavod za školstvo	1 069,87		26 117,29	1 069,87
Ministarstvo kulture	8 311,3		13 973,54	22 284,84
Državni arhiv			14 988	14 988
Ministarstvo ekonomije	5 494,14		2 194,45	7 688,59
Zavod za metrologiju	2 058,02	4596,78	216,56	6 871,36
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	20 519,97		52 360,5	72 880,47
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	53 490,3		4 655,02	58 145,32
Ministarstvo zdravlja	3 699,49		4 265,56	7 965,05
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	2 477,35		14 890	17 367,35
Zavod za hidrometeorologiju	8 120,21	278,89	142,21	8 541,31
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	3 657,62		3 556,76	7 214,38
Zavod za socijalnu i dječju zaštitu	369,03		407,94	776,97
Ministarstvo nauke	663,97	659,73	1 173,56	2 497,26
Ministarstvo javne uprave	2 777,17	26 014,24	672,26	29 463,67
Uprava za kadrove	2 116,4		1 011,38	3 127,78
Uprava za inspeksijske poslove	37 708,39		1 133,78	38 842,17
Ministarstvo sporta i mladih	2 846,12	25 861,43	119,03	28 826,58
Sekretarijat za razvojne projekte	1 074,28	18 000		19 074,28
Sekretarijat za zakonodavstvo	315		371,76	686,76
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	1 832,06		220,28	2 052,34
Uprava za ugljovodonike	598,38		1 482,46	2 080,84
Generalni sekretarijat Vlade	22 227			22 227
Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma	1 939,46	373,35	146,6	2 459,41
Uprava za javne nabavke			11 500	11 500
Ukupno:	1 507 587,84	466 796,26	290 686,6	2 276 550,35

- **ANEKS 2: PLAN POTROŠNJE ZA OBJEDINJENE NABAVKE IZ ZAKONA O BUDŽETU ZA 2019. GODINU**

Institucija, naziv programa	Zakon o budžetu 2019, ukupan iznos po programu
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo pravde	65 902 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo unutrašnjih poslova	1 428 115 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo unutrašnjih poslova - Integrisano upravljanje granicom	605 000 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo odbrane	109 000 €
Objedinjene javne nabavke - Ministarstvo finansija	173 414 €
Objedinjene javne nabavke – Poreska uprava	283 725,25 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava carina	233 600 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za statistiku	80 335,16 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za igre na sreću	22 028,97 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo vanjskih poslova	69 969,64 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo prosvjete	2 971 181 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za školstvo	39 601 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo kulture	66 400 €
Objedinjene javne nabavke – Državni arhiv	40 002 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za zaštitu kulturnih dobara	49 650 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo ekonomije	89 746 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za metrologiju	75 500 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	195 290,5 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava pomorske sigurnosti i upravljanje lukama	100 708,96 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za saobraćaj	59 178,76 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za željeznice	19 350 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	154 585,45 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za šume	255 901 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za vode	7 933,2 €

Institucija, naziv programa	Zakon o budžetu 2019, ukupan iznos po programu
Objedinjene javne nabavke – Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	112 401 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo zdravlja	109 200 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	44 547 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo održivog razvoja i turizma	34 600 €
Objedinjene javne nabavke – Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	13 790 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava javnih radova	44 167,5 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za hidrometeorologiju	100 000 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo rada i socijalnog staranja	63 000 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za socijalnu i dječju zaštitu	13 850 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo nauke	29 300 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo javne uprave	76 402 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za kadrove	65 241,68 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za inspekcijske poslove	470 700 €
Objedinjene javne nabavke – Ministarstvo sporta i mladih	96 750 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za izvršenje krivičnih sankcija	131 002 €
Objedinjene javne nabavke – Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	137 223,5 €
Objedinjene javne nabavke – Fond za zdravstveno osiguranje	383 440 €
Objedinjene javne nabavke – Zavod za zapošljavanje	225 800 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava policije	2 543 715,36 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za nekretnine	245 401,05 €
Objedinjene javne nabavke – Sekretarijat za razvojne projekte	79 600 €
Objedinjene javne nabavke – Sekretarijat za zakonodavstvo	21 290 €
Objedinjene javne nabavke – Direkcija za zaštitu tajnih podataka	13 020 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za dijasporu	23 300 €
Objedinjene javne nabavke – Uprava za ugljovodonike	149 440 €

» IZVORI:

- Direktiva 2014/24/EU o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ od 26. februara 2014. godine;
- Informativni dokument br. 20, Tela za centralizovane javne nabavke, SIGMA, septembar 2016. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2KXBy2k>;
- Monitoring Izvještaj: Principi javne uprave, Crna Gora, maj 2019, dostupno na: <http://bit.ly/2XrcpP9>;
- Odluka o pokretanju postupka hitne nabavke, broj 0201/1281 od 12. 2. 2019. godine Uprava za imovinu;
- Plan javnih nabavki Uprave za imovinu za 2019. godinu, od 2. jula 2019. godine;
- Presuda Upravnog suda U. br. 7592/18 od 28. 12. 2018. godine, dostupno na <http://bit.ly/2m90HM9> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine);
- Rješenje Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, broj UP 0902-356/2018, od 12. 10. 2018. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2XGcWRF> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine);
- Rješenje Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, broj UP 0902-71/2019 od 27. 5. 2019. godine, dostupno na: <http://bit.ly/32bwcWn> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine);
- Saopštenje sa 45. sjednice Vlade Crne Gore na kojoj je usvojena Uredba o objedinjavanju roba i usluga, 19. oktobar 2017. godine, dostupno na: <http://bit.ly/2LOgQBv>;
- Tenderska dokumentacija broj: 13-0201/2302 za Otvoreni postupak javne nabavke, dostupno na: <http://bit.ly/2FRXGqx> (pristupljeno: 4. 7. 2019. godine)
- Tenderska dokumentacija broj: 60-0201-5686 za Otvoreni postupak javne nabavke Uprave za imovinu, od 2. jula 2018. godine;
- Uprava za imovinu, Rješenje br. 0201/6294 od 26. 6. 2019. godine, Izvještaj o javnim nabavkama Uprave za imovinu;
- Uredba o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga, (*Službeni list Crne Gore*, br. 075/18);
- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, (*Službeni list Crne Gore*, broj: 055/18 od 01. 8.2018. godine);
- Zakon o javnim nabavkama (*Službeni list Crne Gore*, broj 042/17 od 30. 6. 2017. godine).

Institut alternativa (IA) je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od strane grupe građana s iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Naša **misija** je snaženje demokratskih procesa i dobrog upravljanja u Crnoj Gori kroz istraživanje i analizu opcija javne politike, kao i monitoring rada javne uprave.

Naši **strateški ciljevi** su podizanje kvaliteta rada, odgovornosti, otvorenosti i efikasnosti javne uprave; podsticanje otvorene, javne, konstruktivne i argumentovane debate o javnim politikama i jačanje kapaciteta države i društva za njihov razvoj.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje, saradnja i timski rad.

Djelujemo kao **think tank**, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavimo oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Oblasti u kojima radimo i ostvarujemo uticaj strukturirane su u pet glavnih programa: javna uprava, odgovorne javne finansije, bezbjednost i odbrana i socijalna politika.

Na osnovu rada u naših pet programa, bavimo se praćenjem procesa pregovora o članstvu u EU, uz aktivno učešće u radnim grupama za Poglavlja: javne nabavke (5), pravosuđe i temeljna prava (23) i finansijski nadzor (32). Naša posebna aktivnost je Škola javnih politika koju organizujemo od 2012. godine, a 2018. godine organizovali smo i našu prvu školu Otvorenog budžeta.

U dosadašnjem radu, aktivno smo saradivali sa preko 40 organizacija u regionalnim mrežama Zapadnog Balkana i sa preko 100 organizacija u Crnoj Gori. Institut je aktivno uključen u regionalne mreže: Think for Europe (TEN), Pointpulse, SELDI, WeBER, Koalicija UNCAC, Global BTAP, PASOS i Koalicija za zaštitu zviždača Jugoistočne Evrope.

Rezultati našeg rada sumirani su u 107 publikacija, izvještaja i analiza, a donosiocima odluka uputili smo više od 1000 preporuka. Preko četiri hiljade puta u medijima smo izložili predloge i preporuke za bolje javne politike.

Pokrenuli smo i tri internet stranice. Moj grad je pionirski poduhvat prikaza budžetskih podataka lokalnih samouprava. Nakon njega, izrađena je Moja uprava, adresa za građane koji žele da prijave problem sa kojim su se susreli prilikom ostvarivanja prava pred javnom upravom. Najnoviji internet portal Moj novac rezultat je namjere da hiljade nepretraživih, „zaključanih“ podataka učinimo dostupnim.

Institut alternativa redovno objavljuje informacije o finansijama, projektima i donatorima koji su podržali rad organizacije. Zbog toga, Institut je tri godine zaredom dobio pet zvjezdica za transparentnost prema istraživanju koje je sprovela međunarodna neprofitna organizacija Transparify koja ocjenjuje transparentnost preko 200 istraživačkih centara.

Predsjednik Upravnog odbora IA je Stevo Muk, a našu organizaciju trenutno čini desetočlani tim.

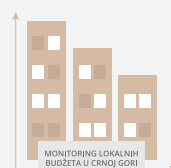
institut alternativa

www.institut-alternativa.org

GDJE IDE
MOJ NOVAC

www.mojnovac.me

MONITORING LOKALNIH
BUDŽETA U CRNOJ GORI
MOJ GRAD

www.mojgrad.me